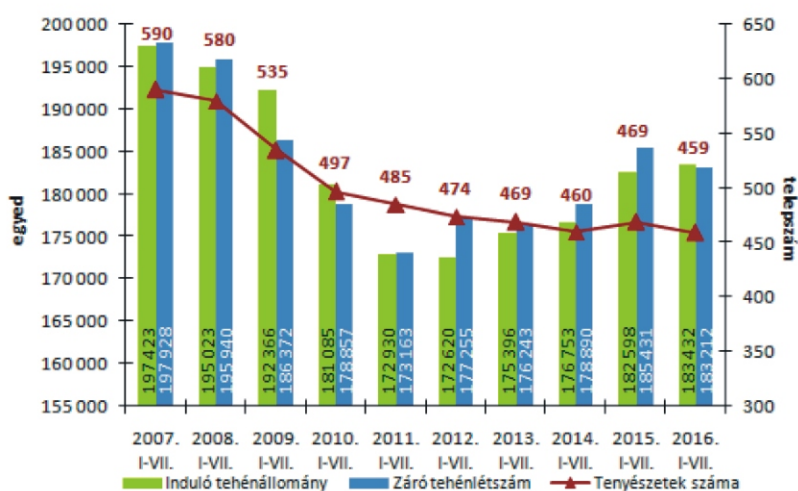
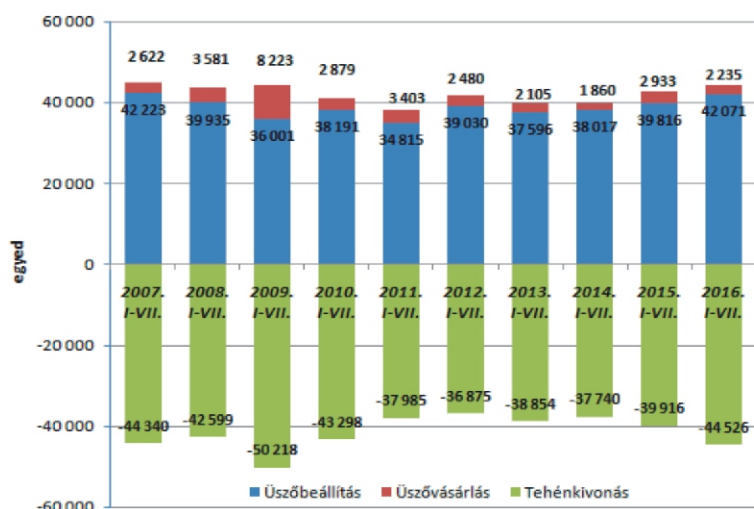

A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

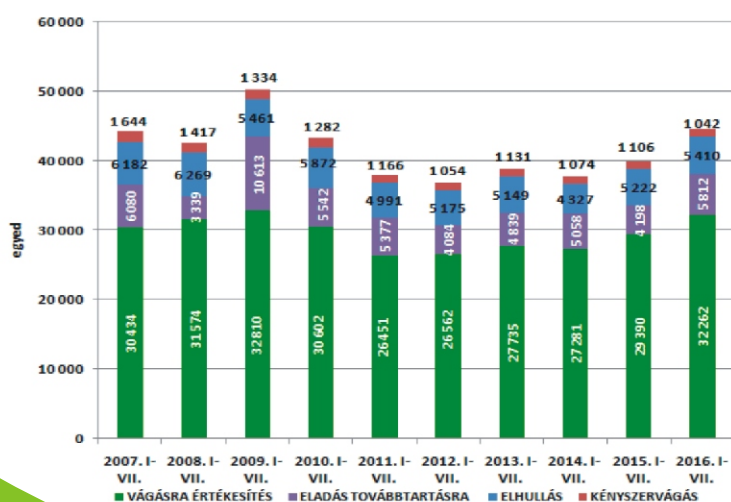
1. ábra: Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2007-2016. I-VII. hó)

2. ábra: Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I-VII. hó)

3. ábra: A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I-VII. hó)

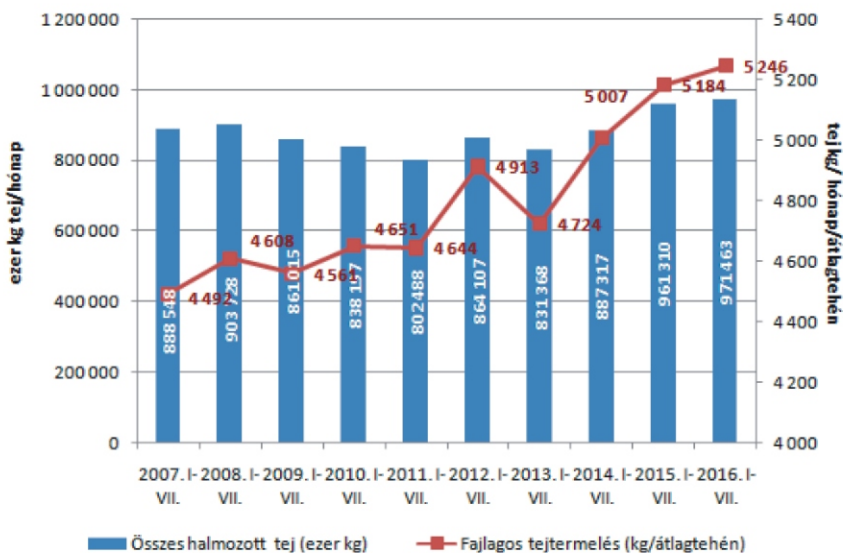

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek száma 459 volt 2016 júliusában, négyvel kevesebb, mint a megelőző hónapban, és tízzel kevesebb (-2,1%), mint tavaly júliusban. 2016. július végén 2,2 ezerrel kevesebb (-1,2%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 9 év alatt 22,2%-kal (-131) kisebbedett, de 2007 júniusa óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 14.716 egyeddel (-7,4%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám 335-ről 399-re nőtt.

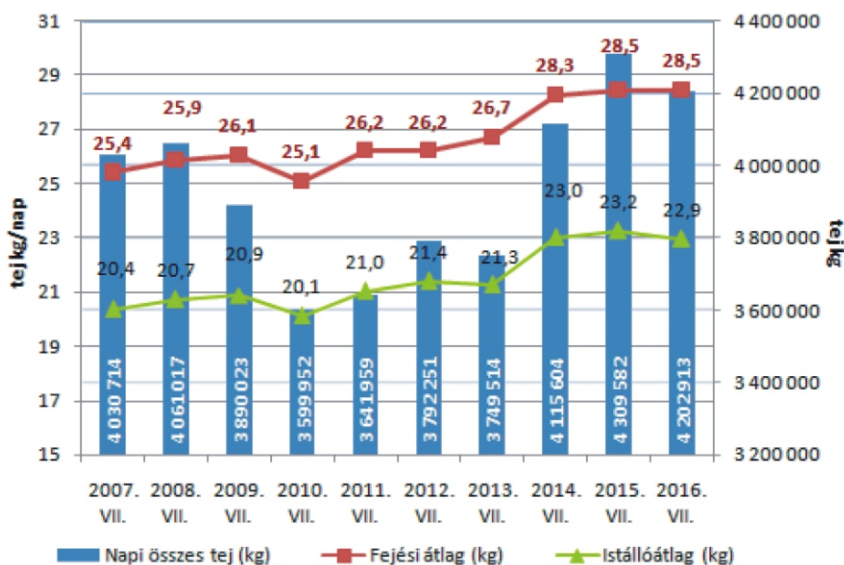
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2015-ről 2016-ra - egy év alatt- gyakorlatilag nem változott (+834 tehen; +0,5%), és az idei év első hét hónapjában a termelésellenőrzésbe bevont tehenek száma - az elhúzódó tejpiaci válság hatására - már csökkenésnek indult (-220 egyed; -0,1%). Ennek elsődleges oka, hogy 2015 első hét hónapjához képest 4.610 tehenel, 11,5%-kal (!) több tehenet vontak ki a termelésből, amit a növekvő üszőbeállítások (+2.255 egyed; +5,7%) és az erősen csökkenő üszővásárlások száma (-698, -23,8%) együttesen már nem tudtak ellensúlyozni. A csökkenő trend várhatóan folytatódni fog az év hátralévő részében.

2016 első hét hónapjában az állományból kivont tehenek 72,5%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 32.262 volt), ami magas aránynak számít. A tehénkivonások 2,3%-áért a kényszervágás (1042 egyed) volt felelős, ami rekord alacsony a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 12,2%-a (5.410 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya nőtt (13,1%, 5.812 egyed). 2016 első hét hónapjában az induló tehénállomány 17,6%-át selejtezték, 0,6%-át kényszervágták, 2,9%-a elhullott, 3,2%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 24,3%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évek átlagánál jóval nagyobb mértékű.

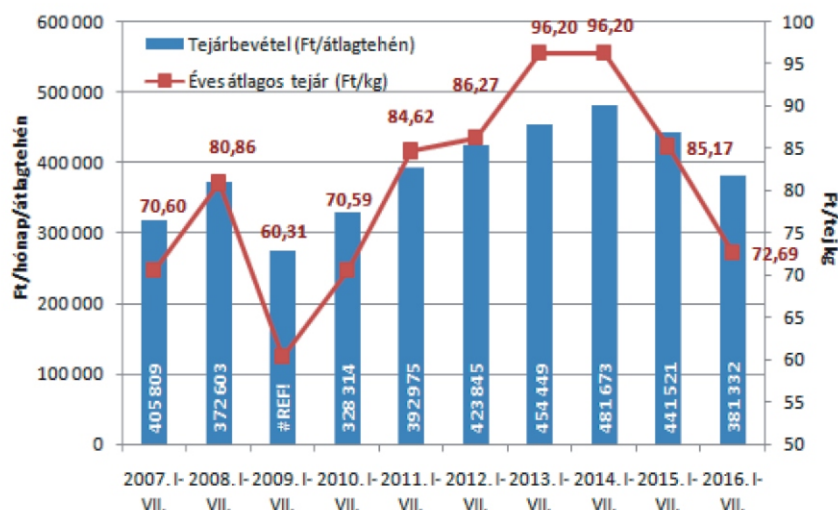
4. ábra: Összes halmozott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I-VII. hó)

5. ábra: Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2016. VII. hó)

6. ábra: Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2016. I-VII. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott éves tejtermelése az év első hét hónapjában meghaladta a 970 ezer kg-ot, aminek elsődleges oka a fajlagos tejtermelés 5,2 ezer kg fölé történő emelkedése volt. 2015 hasonló időszakához képest a fajlagos tejtermelés +62 kg-mal (+1,2%), az összes halmozott tejtermelés pedig 10,1 ezer kg-mal (+1,1%) emelkedett, ami az elmúlt 10 év legmagasabb tejtermelési szintjének felel meg, bár az éves növekedés üteme jelentősen lassult az elmúlt 3 évhez képest. 2007 és 2016 hasonló időszaka között a fajlagos tejtermelés növekedése 16,8%-os volt (+754 kg) (!), míg az összes halmozott tejtermelés 82,9 ezer kg-mal (+9,3%) nőtt.

Az összes halmozott tejtermelés növekedésével szemben idén júliusban már érezhetően csökkent a napi összes tejtermelés mind 2016 első felének havi termelési adataihoz, mind az előző év júliusához képest, és alig haladta meg a 4,2 millió kg-ot. Tavaly júliushoz képest ez 106,7 ezer kg-mal kevesebb tejet jelent (-2,5%), de még így is az elmúlt évtized második legnagyobb július havi napi termelési szintjét jelentette. Emellett 2015 júliusához képest a fejési átlag nem változott (28,5 kg), az istállóátlag (22,9 kg) pedig kismértékben (-0,3 kg, -1,3%) csökkent. Összességében az elmúlt 9 év alatt a fejési és istálló átlag 3,05, ill. 2,58 kg-mal lett több (+12,0%, ill. +12,7%).

A tehenenkénti tejárbevétel 2016 első hét hónapjában 381,3 ezer Ft volt átlagosan, 13,6%-kal kevesebb, mint az egy évvel korábbi hasonló időszak bevétele. Ennek oka, hogy bár a fajlagos tejtermelés 1,2%-kal nőtt, a hazai tejár továbbra is rendkívül alacsony (14,7%-os csökkenés egy év alatt) és gyakorlatilag a 2007. és 2010. közötti időszak átlagára süllyedt (2007 azonos időszakának termelői árához képest is csak 3%-os a növekedés). A nyerstej országos termelői átlagára júliusban továbbra is 65 Ft/l körül alakult. A nyerstej kiviteli ára jelentősen emelkedett, és gyakorlatilag elérte a belpiaci árat. A tejtermékek világgiazi árai érezhető növekedésnek indultak, alapvetően Kína meglödulő importja miatt. Ennek ellenére a globális és európai túlkínálat, az újból meghosszabbított orosz embargó, valamint a felhalmozódott készletek árleszorító hatása továbbra is érezhető az EU tejjacsn, így néhány hónapig még nem várható a hazai nyerstej árának számottevő emelkedése.

Dr. Ózsvári László PhD, MBA

tanszékvezető egyetemi docens
SZIE ÁOTK, Állat-egészségügyi Igazgatástani és Agrárgazdaságtani Tanszék